

CETT år 2009

Forord

2009 har været et travlt og banebrydende år for CETT. Via implementering af en række af MTV-rapportens anbefalinger er der skabt et solidt fundament for mere evidensbaseret behandling. Samtidig har udviklingsfunktionen ved CETT fået gedigent fodfæste. Dette ses ved, at vi har gennemført en række meget forskelligartede uddannelses- og udviklingsprojekter, og at vi har påbegyndt et forskningsprojekt, som Trygfonden har finansieret.

I slutningen af 2008 færdiggjorde Center for Kvalitet på Region Syddanmarks foranledning en Medicinsk Teknologi Vurdering (MTV) om behandling af PTSD, herunder traumatiserede flygtninge. Denne rapportes anbefalinger har udgjort grundlaget for ændringer af behandlingsindsatsen ved CETT i det foregående år. De største forandringer har været indførelse af systematisk og differentieret visitation samt af gruppebehandling til patienter med middel og høje biopsykosociale ressourcer. Erfaringerne er opløftende. Ventelisterne er således blevet nedbragt, så CETT ved årsskiftet er kommet tæt på at kunne leve op til Region Syddanmarks behandlingsgaranti på to måneder.

Den grundige og systematiske udredningsproces gør det muligt at differentiere mellem patienternes psykosociale ressourcer og dermed at tilbyde den bedste og mest evidensbaserede behandling til den enkelte. Afhængigt af patientens psykosociale ressourcer visiterer vi nu til et af følgende tre behandlingstilbud: Individuel behandling, gruppebehandling eller behandling i udgående team. Patienten visiteres til behandling i ét af disse tilbud, men kan efterfølgende, hvis det viser sig at patienten vil drage mere

nytte af et andet tilbud, flyttes. En differentiering, som både ventelister og allervigtigst patienterne nyder godt af.

Den interne proces med at omlægge behandlingen og implementere MTV-rapportens anbefalinger på CETT har ikke været enkel. Der er blevet trukket store vekslers på den enkelte medarbejder, der har været mange lange arbejdsdage, nye forretningsgange og en ny faglig tilgang, der har skullet indarbejdes. Her ved indgangen til 2010 kan vi se, at indsatsen har båret frugt.

2009 har også været året, hvor CETT har ageret fødselshjælper til etableringen af en patientforening på traumeområdet: PTSD Foreningen. Ved den stiftende generalforsamling den 30. september 2009 blev det meget klart, at PTSD diagnosen rammer bredt mellem nationaliteter og faggrupper, og at behovet er stort for et forum, hvor de berørte og ikke mindst deres pårørende kan samles. PTSD Foreningen lever nu sit eget liv, men både arbejdet med foreningen og erfaringerne med det nye behandlingstilbud har gjort os kloge på, hvor betydningsfuldt tydelighed, koordinering og sammenhæng er for vores patientgruppe.

Den helhedsorienterede tænkning slår også igennem på uddannelsessiden, hvor der i 2009 er gennemført projekter og forberedt nye projekter sammen med kommuner som Svendborg, Odense, Varde, Middelfart og Kolding. Ud over den individuelle PTSD diagnose står patientgruppen som oftest over for omfattende sociale og familiemæssige problemer. Vi har i disse projekter fokus på alle livsaldre: på børnene og deres opvækstvilkår, på de voksne

og deres mulighed for tilknytning til arbejdsmarkedet og på de ældre og deres hverdag i et system, der kan ligge meget langt fra det, der er kendt fra hjemlandet.

Forskning er også et indsatsområde for CETT. I 2009 har vi således fået bevilget 897.000 kr. af Trygfonden til et pilotprojekt, der skal undersøge, hvilke vurderings- og måleinstrumenter, der vil kunne måle effekten af behandlingsindsatsen i forhold til traumeramte borgere. Projektet løber videre frem til starten af 2011, og vi forventer, at projektet også ud over pilotfasen vil vise et behov for yderligere forskningstiltag, der kan medvirke til en tidligere, koordineret og mere målrettet indsats over for borgere med traumer.

Dette projekt komplementerer CETT's tre-strengede grundlag: Behandling, uddannelse og forskning. På cett.dk og traume.dk kan du også i det kommende år læse mere om CETT's aktiviteter.

Sidst, men ikke mindst, karakteriserer det 2009, at vi i stigende grad er blevet en integreret del af psykiatrien i Region Syddanmark. Det betyder mulighed for større kontinuitet i patienternes behandlingsforløb al den stund, vi har stadig tættere samarbejde med den øvrige psykiatri. Det betyder også, at CETT skal leve op til de samme udviklings-, kvalitets- og dokumentationskrav som den øvrige psykiatri.

Centerchef Marianne Lauritzen

Ventelister på retur

Ét tema overskyggede alle andre på CETT i 2009: Afvikling af ventelister. Udsigten til en ny behandlingsgaranti i psykiatrien primo 2010 gjorde det klart, at behandlingsafdelingen skulle nedbringe sin venteliste fra 84 patienter i marts måned til rundt regnet nul ved årets udgang. En stor faglig udfordring.

Med undtagelse af en pose satspuljepenget til husets Udgående Team var der ikke afsat ekstra midler til opgaven, der i øvrigt skulle løses i samklang med den medicinske teknologivurdering, Region Syddanmark publicerede om PTSD-behandling i starten af 2009. Og den "gamle" RCT-model med tværfaglig individuel behan-

dling er ifølge MTV-rapportens nyeste evidens simpelthen ikke den bedste for alle patienter.

Det faglige svar til patienter med mellemhøje bio-psyko-sociale ressourcer blev derfor et nyt tilbud: Mentaliseringsbaseret gruppebehandling. Behandlingsprogrammet blev udviklet i vinter og forår 2009 af Jens Hardy Sørensen, CETTs forsknings- og udviklingsleder, og i forsommeren var huset klar til at tage imod den første gruppe: 12 bosniske mænd og kvinder med traumer efter krig, flugt og tortur.

- Gruppebehandlingen falder i to dele, der hver består af 10 sessioner à to timer, forklarer

psykolog Lotte Joyce Bitsch, der sammen med Jens Hardy Sørensen var rorgænger på forløbets jomfrusejlads:

- Første del fokuserer på at give patienterne viden om og indsigt i PTSD-lidelsen. Indsigt i egen psyke er en vigtig forudsætning for behandlingen, og vi har været meget imponerede over patienternes modtagelighed over for kompleks viden.

Anden del af forløbet sætter fokus på de smertefulde og angstprovokerende symptomer, der præger de traumatiseredes hverdag, fortsætter Bitsch:

- Vi præsenterer patienterne for nogle metoder til bedre at tackle egne symptomer - flashbacks, mareridt og så videre - og de vanskelige følelser, der følger med. Overordnet set kan man sige, at nøglespørgsmålet i første del er "hvorfors har jeg det sådan?", mens det i anden del er "hvordan får jeg det bedre?"

En lærerig proces

At gennemføre det første forløb blev en lærerig proces. Blandt andet var det en udfordring både at give patienterne plads til at udveksle tanker, følelser og erfaringer og at finde tid til psykologfaglige indspark.

- Overraskende mange patienter havde mod på at fortælle om deres problemer og symptomer i gruppen. Det var utroligt positivt, og da forløbet blev afsluttet, var folk kedede af det:

Psykolog Lotte Joyce Bitsch, CETT Behandling

Evidens på arbejde: MTV for PTSD

I januar 2009 lancerede Region Syddanmark landets første medicinske teknologivurdering med fokus på PTSD-behandling.

Den 376 sider lange rapport dokumenterer og argumenterer sig frem til anbefalinger om behandling, organisering, undervisning og meget mere.

Anbefalingerne danner basis for en harmonisering af arbejdet med PTSD-ramte i Region Syddanmark, der stadig pågår.

På CETT blev MTV'en modtaget som en velkomment indspark til et felt, der fagligt set stadig er meget nyt og uudforsket.

2009 blev året, hvor CETT begyndte den systematiske udredning af bio-psyko-sociale ressourcer hos PTSD-patienter. Disse ressourcer er defineret på et videnskabeligt grundlag og omfatter relationelt funktionsniveau (empati- og mentaliseringsniveau) og relationsmønster. Udredningen af symptomer og ressourcer danner grundlag for visitation og den differentierede behandlingsindsats. Alt sammen i overensstemmelse med MTV'ens anbefalinger.

CETT Uddannelse og Udvikling tilbyder en temadag om den såkaldte "MTV for PTSD" ved specialist og supervisor i psykoterapi Jens Hardy Sørensen, der var med til at udfærdige MTV'en. Læs mere om temadagen på www.cett.dk/wm262911, hvor det også er muligt at downloade MTV'en som pdf-fil.

De følte virkelig, at de kunne bruge hinanden til noget. Omvendt måtte vi selvfølgelig også være opmærksomme på, at de mest snakkesalige ikke løb med al opmærksomheden, fundere Bitsch.

Hos Jens Hardy Sørensen efterlod det første afsluttede forløb ingen tvivl: Gruppebehandling er det absolut bedste tilbud, man kan give traumatiserede med mellemløje bio-psyko-sociale ressourcer.

- Selvfølgelig er der altid nogen, der spørger: "Hvornår begynder den rigtige behandling?" Men for den gruppe, vi snakker om her, er terapieffekten ved mentaliserende at dele sine oplevelser med lige- og landsmænd større end ved at snakke i enrum med en dansk psykolog, der aldrig har oplevet krig, flugt eller tortur, mener Jens Hardy Sørensen.

- Både de traumatiserende oplevelser og de psykiske symptomer, de kan afføde, er ekstremt tabubelagte i de fleste flygtningemiljøer. At vise patienterne, at det heler og regulerer at dele oplevelserne med hinanden, er i sig selv en kæmpe behandlingsmæssig gevinst, fortsætter forsknings- og udviklingslederen.

Siden den bosniske gruppe begyndte, er en række nye kommet til: En afghansk, en albansk, en arabisk - alle med mellem 10 og 15 patienter. Frafaldet i grupperne er meget lille. Når gruppeforløbene er afsluttet, får de hårdt belastede patienter tilbudt opfølgende individuelle samtaler, ligesom der organiseres opsamlings-møder i gruppen efter både tre og seks måneder. Undervejs udfylder gruppe-

deltagerne testskemaer, der på sigt vil give en god fornemmelse af gruppeforløbets behandlingsmæssige udbytte.

Gruppeforløbene er stadig et nyt bekendtskab på CETT og udbyttet bliver evalueret løbende. Hvordan visiterer man bedst til forløbene? Hvordan og hvornår skal fysioterapeuter og socialrådgivere byde ind med deres kompetencer? Og hvordan følger man bedst op på gruppedeltagerne - især dem, der kan have svært ved at fortælle om deres oplevelser foran en forsamling?

Udviklingsarbejdet er langt fra slut, men gruppeforløbene har allerede ført en markant omlægning af indsatsen i behandlingsafdelingen med sig: Ambulant team har langt færre individuelle forløb nu, og husets tolke er blevet opnormerede og tilført nye ansvarsområder.

Gruppeforløbene har været en kærkommen nyskabelse på CETT, både for patienter og behandlere, og behandlingsformen vil uden tvivl forblive en del af centrets tilbud til målgruppen fremover.

Udgående team på farten

De nye gruppebehandlingsforløb er imidlertid ikke den eneste forklaring på de hurtigt skrumpende ventelister ved CETT. Med støtte fra satspuljemidler, der har gjort det muligt at opnormere den udgående behandlingsteam, har fysioterapeut Lone Hvilsom, socialrådgiver Anne Mygind samt psykologerne

Lotte Joyce Bitsch, Louise Due og Trine Veile ydede en jætteinindsats for CETTs mindst ressourcestærke patienter i 2009.

- Vores normering lyder på cirka 50 patienter om året, så vi har travlt. Men omvendt er det jo rart at vide, hvad vi skal nå, mener Hvilsom.

CETTs Udgående Team forestår behandling af patienter i eget hjem. Primært i form af et grundforløb, hvor teamet udreder de fysiske, psykiske og sociale problemstillinger, der præger patienten, hans familie og netværk. Grundforløbet afsluttes på en konference med patientens egen læge, evt. sagsbehandler og det udgående team. Konferencen munder ud i en handlingsplan for, hvordan det primære

Henviste til CETT i 2009 - lidt statistik

Nationaliteter	37 % bosniere 16 % irakere 15 % afghanere 10 % kosovoalbanere + statsløse palæstinensere, vietnamesere, iranere m.m.
Kønsfordeling	51 % mænd 49 % kvinder
Aldersfordeling	6 % ml. 60 - 70 17 % ml. 50 - 60 30 % ml. 40 - 50 36 % ml. 30 - 40 10 % ml. 20 - 30 1 % ml. 10 - 20
Behov for tolk	67 % af de henviste

sundhedssystem, socialforvaltningen og/eller CETT bedst kan hjælpe patienten.

Fortsætter patienten i behandlingsforløbet, modtager han maksimalt tre måneders behandling. Typisk indebærer det en række psykoedukative sessioner - individuelt eller i grupper - samt en række hjemmebesøg af socialrådgiver og fysioterapeut. Efter de tre måneder overgår patienten til støtte og eventuel behandling, iværksat med hjælp fra CETT.

Ud i krogene

I løbet af 2009 er de Udgående Teams arbejdsradius blevet større, og patienterne kommer nu også fra byer som Esbjerg og Varde. Blandt andet derfor råder teamet nu også over to biler. Samtidig er målgruppen blevet endnu mere etnisk sammensat med flere patienter fra asiatiske lande som Vietnam, Indonesien og Sri Lanka.

Men patienternes almene tilstand er meget den samme som tidligere, fortæller udgående socialrådgiver Anne Mygind:

- Dem, vi får henvist, er stadig virkelig dårlige, med svære traumer, forsømte børn, små boliger og stram økonomi. Vi har været hos patienter, der blev nødt til at vælge mellem deres recepter, fordi de ikke havde råd til al den medicin, de burde tage.

De patienter, der visiteres til det Udgående Team, er i mange tilfælde veluddannede og

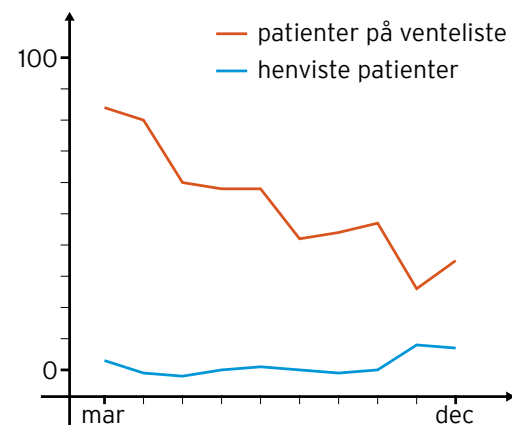

kommer fra høje stillinger i hjemlandet. Men de er så svært traumatiserede, at de ikke har umiddelbar udsigt til decideret helbredelse. I stedet forsøger teamet at fjerne nogle af de hindringer, der står imellem patienterne og en mere tålelig og håndterbar tilværelse.

- Eksempelvis lykkedes det os at skaffe en ny bolig til en palæstinenser, der boede tæt på det lokale sygehus og gentagne gange oplevede at blive retraumatiseret af ambulancernes udrykning. Og vi hører igen og igen fra de praktiserende læger, at de ikke ser noget til vores patienter, når de er i behandling hos os - selvom de har været flittige gæster før. Men det

er udvikling i små skridt, vi arbejder med, konstaterer Mygind.

Undervejs har der også været plads til at udvikle behandlingen gennem vellykkede gruppebehandlinger - f.eks. et tværfagligt forløb med fem afghanske kvinder fra Kolding - og det følger teamet op på, så snart lejligheden igen byder sig. Men det altoverskyggende tema for 2009 var og blev kampen mod ventelisterne, og Udgående Team tog deres tårn ved frontlinjen.

CETT's Udgående Team: Trine Lund Veile, Anne Mygind og Lone Gravgaard Hvilsom

Humblebien er landet

Da vi i 2008 skulle opsummere arbejdet i Uddannelses- og udviklingsafdelingen på CETT brugte vi i årsrapporten overskriften "Humblebien letter". For 2009 kunne vi måske sige, at vi er landet. Sikker og efter planen.

Gennem både små oplæg og længerevarende indsatser i kommuner har CETT Undervisning & Uddannelse vist sine kompetencer. Det arbejde belønnes af øget aktivitet, støtte fra puljer og fonde, et større samarbejde med det kommunale område samt deltagere fra efterhånden hele landet på vores kurser og konferencer. På sidste introduktionskursus til traumeområdet - Flygtninge og traumer - var der deltagere fra både Sjælland og Nordjylland.

- Det øgede kommunale samarbejde ligger i forlængelse af både MTV'ens anbefalinger (MTV for PTSD, se mere side 4) og det faktum, at CETT nu er fuldt integreret i psykiatrien og derfor bliver indskrevet i sundhedsaftaler og samarbejdsaftaler med kommunerne i 2010, fortæller centerchef Marianne Lauritzen.

- Samarbejdet styrker vi f.eks. gennem bilaterale møder med kommuner, der allerede er indledt i 2009 bl.a. med Fredericia Kommune.

- Kommunerne oplever de traumatiserede borgere som en målgruppe, der kan være svær at tackle, og hvor tilbud og metoder er utilstrækkelige. Vores samarbejde med dem følger dels et behandlingsspor om nye tilbud og dels et udviklings- og uddannelsesspor. Her kan CETT UU f.eks. hjælpe med opkvalificering af kommunens personale.

Fra den enkelte til de mange

- 44 gange i løbet af 2009 stod medarbejdere fra UU foran en gruppe kommunale medarbejdere. Det være sig fem ansatte i en børnehave i Århus eller 250 børne-unge medarbejdere i Holstebro Kommune, fortæller souschef Ole Qvortrup.

- Formålet med møderne er at give viden om traumer og relationer til traumatiserede og ikke mindst at få ansatte i kommunerne til at stole på deres egen faglighed og ikke blive

overmandede af berøringsangst - for de kan jo godt!

CETT's undervisning forklarer PTSD-symptomerne og hvordan disse påvirker kommunikationen med f.eks. sagsbehandlere, praktiserende læger osv. Men også hvordan relationen til børn og ægtefælle påvirkes, dvs. familiedynamikken i en familie ramt af svære traumer.

Relation og kommunikation er de emner, som oftest berører kursusedtagere. Her kan sagsbehandleren i et jobcenter pludselig bedre forstå, hvorfor en borger reagerer voldsomt på en spørgerunde - den mindede ham måske om

et forhør. Eller en pædagog i en børnehave kan bedre rumme og kompensere for et skrøbeligt forældresamarbejde, når hun ved, hvorfor forældrene har så svært ved at være der for børnene.

Det tætte samarbejde

Meget af UUs arbejde foregår i tæt samarbejde med kommuner, der ønsker at opkvalificere et bestemt område, f.eks. børneområdet. CETT besidder en bred viden om traumer og relaterede problemstillinger, og vi har stor erfaring

med målgruppen. Men kommunerne ved, hvor skoen trykker for deres medarbejdere, og hvordan den kommunale virkelighed ser ud for netop dem. Derfor er sådanne samarbejder givende for begge parter.

- CETT UU sælger sjældent en metervare fra vores uddannelseskatalog. Vores viden og kompetencer bliver i stedet skræddersyet modtagerens forhold og ønsker om fokus, fortæller uddannelseskonsulent Ulla Hartvig.

I Svendborg Kommune blev 25 fagpersoner fra børne-unge-området opkvalificeret gennem undervisning i dels traumediagnosen og

dels traumernes indflydelse på familiedynamikken. Endnu et fokusområde var medarbejdernes relation til og kommunikation med de traumatiserede. Et perspektiv, som også fyldte meget under den efterfølgende supervision. Supervisionen sluttede efter otte sessioner, men medarbejderne har efterfølgende lavet deres eget netværk, hvor de arbejder videre med området.

I 2009 fik CETT midler til at gennemføre lignende projekter på børneområdet i både Varde, Middelfart og Odense Kommune i 2010 til 2012. Projekterne finansieres af Integrationsministeriet.

Ulla Hartvig underviser på konferencen "At arbejde med etniske ældre"

Kommunesamarbejde kan også være svært. Forebyggelsesfonden bevilgede i 2009 ca. to millioner kroner til Kolding Kommune og CETT til et arbejdsfastholdelsesprojekt for traumatiserede i Kolding Kommune. Projektet - CEKO - havde været længe undervejs i dialog mellem Kolding og CETT. Men i sidste ende formåede Kolding Kommune ikke at finde deres del af medfinansieringen, og CEKO-projektet måtte skrinlægges. For nu. CETT tror stadig på ideen og behovet for at hjælpe traumatiserede, der er ved at miste deres arbejde/tilknytning til arbejdsmarkedet - gennem en hurtig og koordineret indsats. CETT kontakter pt. andre kommuner med henblik på at gennemføre projektet.

En overset gruppe?

2009 blev også året, hvor vi afsluttede ældreprojektet i Vollsmose. Igennem fem temadage blev både ansatte på Mimers Brønd i Odense og CETT klogere på den oversete gruppe: etniske ældre.

Kronen på værket skulle være en konference med titlen "At arbejde med etniske ældre". Her ville vi prøve at dele vores erfaringer om traumatiserede ældre med andre fagpersoner, der arbejder med etniske ældre. Erfaringerne er ikke mindst vigtige i lyset af, at antallet af flygtninge og indvandrere over 50 år vil fordobles i løbet af de næste 10 år.

Vores håb var omkring 80 deltagere, men vi måtte revidere vores opfattelse af "den oversete gruppe" - 3 uger før konferencen den

Stil fra Traume.dk-filmen "Hvad er traumer?"

27. oktober 2009 var der fuldt booket med 138 deltagere og 32 på venteliste. Kommuner fra hele landet, ministerier, styrelser og fonde er allerede opmærksomme på problematikken. Men vil gerne vide mere.

I løbet af dagen hørte vi om praktiske tilgange til at skabe netværk blandt etniske ældre i form af væresteder, om opkvalificering af medarbejdere og om sundheds- og sygdomsopfattelser blandt etniske ældre. Blandt oplægsholderne var Charlotte Egeblad fra Frederikshavn Kommune. Hun har interviewet en del etniske ældre om deres tanker om et ældreliv i eksil og kunne blandt andet fortælle, at:

- Etniske ældre kan betegnes som pionerer, som skal finde nye meningsfulde måder at blive

ældre på. De ældre føler sig ikke genkendt og anerkendt i rollen som ældre, da de ikke forstår de danske ældres liv og det ældreliv, de kan huske fra de selv var børn i hjemlandet, findes heller ikke mere.

Læs mere om konferencen på www.cett.dk eller deltag på den næste konference om etniske ældre den 1. juni 2010 i Odense.

Hjælp til selvhjælp

CETT bistod i 2009 Dansk Flygtningehjælp med repatrieringsprojektet "Integration i Danmark eller tilbage til hjemlandet", hvor en gruppe bosniske flygtninge mellem 40 og 60 år fik

Azra Hasanbegovic, formand i PTSD Foreningen Danmark

mulighed for at afprøve drømmen om tilbagevenden til hjemlandet. Det hjemland, som dels er attraktivt, fordi det forbindes med en fortid, hvor alt var nemmere og gav mening, dels er frastødende, fordi det forbindes med krigen.

Tanken bag projektet var, at muligheden for at møde det faktiske Bosnien af i dag ville gøre beslutningen om at rejse hjem (repatriere) eller blive i Danmark betydeligt lettere at træffe for deltagerne.

- Det ses alt for ofte, at flygtninge med kronisk traumatisering eller PTSD forskanser sig i en isoleret tilværelse, hvor de dyrker fortiden, som Dansk Flygtningehjælp konstaterer i deres evalueringspjece til "Integration i Danmark eller tilbage til hjemlandet".

Samme isolerede og marginaliserede tilværelse er fokuspunktet for et andet tiltag som udsprang af CETT Uddannelse & Udvikling den 30. september 2009. Her blev PTSD Foreningen i Danmark grundlagt ved en generalforsamling efter halvandet års netværksarbejde, kontakter til andre patientforeninger og dele af hæren.

- Formålet med vores forening er at udbrede kendskabet til PTSD og dermed afmystificere diagnosen. Med tiden håber vi også på at forbedre vilkårene for de PTSD-ramte og deres familier, siger bestyrelsesformand Azra Hasanbegovic.

Foreningen har hovedsæde i Vejle, men er national. Lige nu tilbydes oplæg, viden og et offentligt chat-forum.

- Forummet skal være et sted, hvor man kan møde ligesindede og spørge andre til råds. Et sted hvor man kan dele sine erfaringer, gode som dårlige. Et sted hvor man kan komme til orde, og hvor man ved, at folk forstår ens situation, fortæller Azra Hasanbegovic.

Man kan læse meget mere om foreningen på www.ptsdforeningen.dk

Eksterne midler

Eksterne midler til at finansiere UUs projekter er i løbet af 2009 for alvor blevet en fast del af CETTs budgetter. Mange forskellige fonde og puljer har heldigvis vist stor interesse for traumeområdet.

I året, der gik, blev følgende områder tilført midler:

- Projekter for bedring af traumatiserede børns forhold (Integrationsministeriet)
- Film til traume.dk (Egmontfonden)
- Forskningsprojektet "Udvikling og afprøvning af mentaliseringsbaserede vurderingsinstrumenter til måling af effekt af psykosocial behandling af traumatiserede torturoverlevende" (Trygfonden)
- Opkvalificering af jobcentermedarbejdere i Kolding Kommune samt praktiserende læger (det Lokale Beskæftigelsesråd, Kolding Kommune)

Ethnos i 2009: Mit liv i bevægelse

Ethnos - folkeligt forum er CETT's mødested for repræsentanter for de etniske mindretal, den offentlige forvaltning og det private erhvervsliv i Region Syddanmark. I Ethnos deler de erfaringer og viden om de udfordringer, en eksiltilværelse i Danmark kan byde på.

Årets tema i Ethnos var "Mit liv i bevægelse", og der blev afholdt fire møder:

19. februar: Repatriering - film og diskussion

20. maj: Foreningen Team Succes

1. september: Den kvindelige Che Guevara

26. november: CETTs udgående team

Hør mere om Ethnos hos Azra Hasanbegovic på telefon 7642 0334 - eller besøg cett.dk.

CETT nu i 2009

I 2009 udkom to numre af CETTs nyhedsbrev, hver med sit aktuelle emne:

CETT nu #4: MTV for PTSD - om Region Syddanmarks medicinske teknologivurdering og hvad den betyder for arbejdet med traumatiserede flygtninge-indvandrere.

CETT nu #5: Etniske ældre - om en overset gruppe i det danske samfund, der ud over alderdommen har både traumer og eksiltilværelsen at slås med.

Nyhedsbrevene kan downloades fra CETTs hjemmeside, www.cett.dk, under "Dokumentation" og "Nyhedsbreve".

Fokus i 2010

- Arbejdet i 2009 har lært os, at fokus i kommunerne er på børnene af de traumatiserede, både fordi mange åbenlyst har det dårligt og ud fra en forebyggelsesvinkel, siger Ole Qvortrup.

Derfor vil 2010 meget stå i børnenes tegn gennem projekter i Varde, Middelfart og Odense Kommune.

- Blandt andet gennem en større evaluering af børneprojekterne håber vi at få mere viden om,

hvad der rykker for personalet inden for børneområdet, supplerer souschefen.

Yderligere indsatsområder for CETT Uddannelse & Udvikling vil være ældregruppen samt en øget indsats i forhold til at undervise på uddannelsesinstitutionerne i Regionen, f.eks. sygeplejeskoler, SOSU-skoler, seminarier med videre.

Ole Qvortrup Larsen, souschef i CETT og leder af Uddannelse & Udvikling

Forskning på CETT

Når finansieringen i stadig større grad følger evidensen, bliver det altafgørende at kunne dokumentere effekten af sit arbejde.

Derfor påbegynder CETT i 2010 et forskningsprojekt, der skal afklare pålideligheden af en række anerkendte testredskaber til centrets patienter.

Forskningsprojektet, der bærer titlen "Udvikling og afprøvning af mentaliseringsbaserede vurderingsinstrumenter til måling af effekt af psykosocial behandling af traumatiserede torturoverlevende", løber fra januar 2010 og halvandet år frem. Det er finansieret med støtte

fra Tryk Fonden, der har bevilget 897.000 til projektet.

Målet er at kunne dokumentere, at behandlingen virker - og hvilken slags behandling, der virker bedst. Men først skal de grundlæggende forudsætninger for effektmåling være til stede, og forhindringerne på vej til dét mål er ikke kun af akademisk karakter, fortæller forskningsleder ved CETT, Jens Hardy Sørensen:

- Vores patienter er svært traumatiserede mennesker, der ofte har svært ved at holde sig i ro og bevare fokus i længere tid ad gangen. Nogle af de traditionelle test kræver, at testperson-

erne forholder sig til nogle relativt komplekse spørgsmål og besvarer dem i prosaform. En del af forsøget går ud på at undersøge, om en række enklere tests, der bl.a. måler mentaliseringssevne, kan anvendes til effektmåling i forhold til patienter med kompleks PTSD.

Testbatteriet, der er omfattet af undersøgelsen, tæller blandt andet Harvard Trauma Questionnaire (HTQ), Level of Emotional Awareness Scale (LEAS) og Reading the Mind in the Eyes (RME). Målet er, at alle CETT-patienter skal testes før og efter deres behandlingsforløb samt efter et antal måneder som afsluttede patienter.

- Det handler i første omgang om at sikre testenes brugbarhed og interreliabilitet - populært sagt: Om testresultaterne stemmer overens. Men på sigt er drømmen, at det her projekt kan blive springbræt for større undersøgelser, f.eks. ved at sætte behandlingscentre for traumatiserede flygtninge landet over til at gennemføre de her test og så se, hvilke typer behandling, der giver hvilke resultater, fortæller Sørensen.

CETT årsrapport: Kolofon

Redaktion: Ulla Hartvig og Erik Barkman

Tekst: Erik Barkman og Ulla Hartvig

Illustrationer: Dott Ovesen, Torben Taurus, arkivfotos

Tryk: Brix